

der her kun 2 eller 3, og med al Agtelse for dem kan jeg ikke ansee det Savn for afhjulpet, der efter min Mening ogsaa nu ved Behandling af et Forslag som dette her utvivlsomt er tilstede. Ved et andet Lovforslags Behandling, som endnu fra de forrige Dage vil være i Thingets Erindring, yttrede visnok ogsaa den nævnte ærede Rigsdagsmand: „der er her ikke mere Grund til at spørge Geistligheden end hvillensomhelst anden Autoritet her i Landet, førend vi raadslaae om Loven;“ men med Hensyn til dette Lovforslag, som nu foreligger, udtalte derimod den samme ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) i forrige Session: „Jeg skal villig indrømme, at det er meget vanskeligt at komme til at fastsætte Valget af kirkelige Præster, uden at have en Organisation af den hele Kirkebygning.“

Naar man nu uden en saadan Betingelse og uden nogen Ytring, endog blot fra Geistligheden alene, skal prøve det Forslag, som nu er os forelagt af den ærede Forslagsstiller, da troer jeg, at det er to Grunde, som man i Særdeleshed har paaberaabt sig til dets Fordeel. Den ene er Grundlovens § 96, der siger: „Communerne Ret til, under Statens Tilsyn, selvstændig at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov.“ Men Communerne ere jo ikke Menigheder, og Menigheder ere ikke Communer. Da denne Paragraph i sin Tid blev affattet, var det ganske vist ikke Meningen at gjøre Præsterne til Communale Embedsmænd, thi dengang, da denne Paragraph blev givet, gif der over hele Europa en langt stærkere Bestræbelse, end nu er Tilfældet, efter at Løsrive Kirke og Stat fra hinanden. Tiden gif dengang netop en anden Vej, end den ærede Forslagsstiller af hiint andet kirkelige Lovforslag, der nu staaer ved Siden af mig (Barfod); thi jeg skulde tage meget feil, om ikke netop han dengang i Modsetning til Andre i en bekjendt Forsamling under vort Demokraties Begyndelse for tolv Aar siden netop var imod en saadan bestemt Afstillelse af Kirke og Stat. Jeg maa ogsaa bemærke, at dersom det havde været Tilfældet at gjøre Præsterne til communale Embedsmænd, saa vilde den Paragraph, jeg før nævnte, ikke have faaet sin

Plads i Grundlovens 8de Affnit, men saa vilde den have faaet sin Plads i det 7de Affnit, hvor der er Tale om Kirkevesenets Ordning i Almindelighed.

Den anden Grund, som er bleven anført, og som navnlig den ærede Forslagsstiller ogsaa gjorde gjældende i forrige Session, var den, at dette Forslag skulde fremkalde et høiere kirkeligt Liv, navnlig et Liv mellem Menighed og Præst, end der nu kunde være Tale om. Jeg maa srag bemærke, at et saadant Resultat efter dette Forslag, saaledes som det foreligger, dog kun da kunde overhovedet tænkes opnaaet, naar der hos Menigheden var Enighed med Hensyn til Valget af Præsten, thi var det ikke Tilfældet, vilde det jo ikke gjælde for den Deel af Menighedens Vedkommende, som ikke fik sit Dnske opfyldt, og det lod sig jo tænke, at netop denne Deel var den meest bekvæmde og meest livlige Deel. Og jeg vil i Almindelighed tilføje, at vor tidligere Historie, dengang Menighederne havde Indflydelse paa Valget af deres Præster, indeholder mange Vidnesbyrd om, at Valget virkelig har fremkaldt Villie hos den Deel af Menigheden, som blev overvunden, og som anfaae sig for ligesaa competent som den seirende Deel til at bestemme Sagen. Og denne Erindring leder mig til med det ærede Things Tilladelse et Par Dieblikke overhovedet at see tilbage paa de Tider her i Landet, hvor dette Princip om Menighedernes Deelagtighed i Valget af deres Præster har været gjældende, fordi det forekommer mig, at et saadant Tilbageblik ingenlunde saa ubetinget taler for, at den Deelagtighed, som her er foreslaaet indrømmet Menighederne, vil frembringe de gode Frugter for det kirkelige Liv, som Forslaget tilfigter. Da den nye Være, den nye Tro var naaet til disse nordlige Lande, blev det Tilfældet, — som det staaer f. Ex. i den sfaanske og sjællandske Kirkeret — at Bønderne, det vil sige Menighederne, skulle have Ret til at vælge deres Præster, dog med Samtykke af Biskopperne. Dette holder sig, indtil de katholicke Biskopper tiltog sig større Myndighed, men da denne brydes, da Reformationen begynder, møder man atter Menighedernes Deeltagelse i Valget af deres Præster, for at holde